

Nr 490.

Av herr **Eriksson** i Sandby m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 286, med förslag till lag om semester m. m.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 286 med förslag till lag om semester stadgas i 6 §, första stycket, att arbetsgivaren äger bestämma, när semester skall utgå. Dock heter det att »därvid skall iakttagas, att semestern skall utgå i ett sammanhang, såframt icke överenskommelse om annan ordning träffas med arbetstägaren».

Stadgandet innebär i denna sin utformning, att den generella tillämpningen för av lagbestämmelsen omslutna arbetstägare tillförsäkras den sammanhängande ledighet, som givetvis utgör det oeftergivliga villkoret för beteckningen semesterlagstiftning. Den inskränkning, som betingats av annan överenskommelse mellan parterna, är också utan betydelse för lagens sociala innebörd att tillförsäkra alla anställda ledighet för vila och rekreation.

Den kategoriska utformning lagförslaget i detta avseende erhållit kan sålunda inte giva anledning till erinran. Vad som dock ger skäl för allvarliga betänkligheter och som innebär ren undantagsställning för jordbrukets arbetare, är innebörden av 6 §, andra stycket, där ovannämnda regel inskränkes på följande sätt:

»Vad sålunda föreskrivits om att semestern skall utgå i ett sammanhang skall icke gälla beträffande arbetstägare vid jordbruket jämte därtill hörande binäringar och trädgårdsskötseln samt beträffande hembiträde i lant-hushåll.»

Syftet med denna inskränkning är givetvis i främsta rummet att tillmötesgå de synpunkter, som framförts bl. a. från Svenska lantarbetstägareförbundet och Riksförbundet landsbygdens folk, vilka organisationer, i motsats till lantarbetarnas organisation, beretts tillfälle avgiva särskilda yttranden. De synpunkter, som i ovannämnda yttranden anförts, att en sammanhängande semesterledighet skulle innebära att jordbruket ställdes utan arbetskraft under den brådaste skördetiden, som sammanfaller med den mest eftersökta semesterperioden, skulle måhända ha visst fog för sig under vissa förutsättningar och därest detta innebure en fullständig nyordning, vilken tidigare ej till någon del varit prövad.

Under en följd av år har i kollektiva avtal för lantarbetare i Sverige funnits intagen bestämmelse om visst antal ledighetsdagar per år. I nu gällande kollektiva avtal stipuleras sålunda för gruppen statavlönade utarbetare 7 ledigdagar, varav minst halva antalet skall utgå under maj—augusti. Timavlönade utarbetare äro tillförsäkrade fyra sammanhängande ledigdagar. För djurskötarna gälla två alternativa dagsarbetstider om 8 timmar

18 minuter eller 9 timmar. Vid tillämpning av den kortare dagsarbetstiden äro djurskötarna berättigade erhålla en sammanhängande ledighet av fyra dagar, och tillämpas den längre dagsarbetstiden äro djurskötarna berättigade erhålla en sammanhängande ledighet av sex dagar.

Även för trädgårdsarbetarna stipulerar nu gällande avtal för trädgårdsyrket en sammanhängande semesterledighet om sex dagar, därest anställningen varat under 10 månader, och tre dagar om anställningen varat under 6 månader.

Genom de kollektiva avtal, som ovan åberopats, och genom vilka löne- och arbetsvillkoren kommit att normeras för arbetstagare inom jordbruket och trädgårdsnäringen och kommit att tillämpas vida utöver de avtalsslutande parterna, är redan nu sammanhängande ledighet eller semester tillförsäkrad vederbörande arbetare. Inte ens den ordning, som sålunda sedan år tillbaka redan gäller, finner stöd eller bekräftelse i det föreliggande lagförslaget.

Föreliggande proposition synes motivera inskränkningen av lagens tillämplighet för arbetstagarna vid jordbruket jämte därtill hörande binäringar etc. med den felaktiga föreställningen att jordbruksarbetets karaktär skulle omöjliggöra anordnandet av en sammanhängande ledighet. Erfarenheterna av de bestämmelser ifråga om ledighet, som åberopade avtal innehålla, och till vilka lant- och trädgårdsarbetsgivarna *själva medverkat*, ha dock till full evidens styrkt uppfattningen att det ingalunda varit en för respektive näringar olämplig ordning. Parterna inom dessa avsnitt av arbetsmarknaden ha i stället kommit till samma uppfattning som andra samhällets intressegrupper, att den sociala förmån en sammanhängande vilo- och rekreationsperiod utgör, även innebär ett rikt tillskott till trivsel och trevnad å arbetsplatsen, med allt vad detta innesluter.

Vi anse det dessutom vara en verklighetsfrämmande inställning, att det ej under sommarhalvåret kan givas rum för en sammanhängande ledighet för de arbetargrupper, som i lagförslaget undantagits. Vad särskilt beträffar de arbetare, som äro sysselsatta med djurskötsel, är förhållandet snarare att svårigheterna för beredande av ledighet över huvud äro, bl. a. på grund av djurens betesgång, mindre under sommarmånaderna.

I förslagets 10 § heter det:

»Användes arbetstagare vid jordbruk uteslutande till djurskötsel, må arbetsgivaren i stället för semester utgiva ersättning till arbetstagaren med belopp, motsvarande vad denne skulle hava uppburit i lön under semestern.»

Därest rent sociala bevekelsegrunder tala för att semester skall tillförsäkras någon arbetargrupp, borde detta i särskild grad gälla just gruppen djurskötare, som genom en arbetstid utsträckt över den största delen av dygnet och i regel dagligen instängda i arbetet utan tvivel äro i det mest trängande behov av den sociala förmån en semester utgör.

Att ställa djurskötarna utanför möjligheten att erhålla semester skulle därför stå i uppenbar strid mot alla de skäl, som kunna åberopas till att överhuvud bevilja arbetstagare semester. Därest några undantagsbestäm-

melser för dem skulle komma ifråga, borde dessa i stället innehålla påbud, att de ovillkorligen skulle erhålla semester med full lön. Då emellertid något sådant vore otänkbart få vi nöja oss med krav på full likställighet mellan denna arbetargrupp och andra arbetstagare.

I Kungl. Maj:ts föreliggande lagförslag innehåller första stycket 3 § stadgandet att den s. k. kvalifikationstiden för rätt till semester skall vara minst *etthundraåttio dagar*. 1936 års semestersakkunniga hade däremot föreslagit en kvalifikationstid av *fyra månader*.

Med hänsyn bl. a. till den utpräglade tendensen till ökning av säsongarbetet över huvud, tala starka skäl för förkortning av kvalifikationstiden från sex till fyra månader. Inte minst vad beträffar jordbruks- och trädgårdsarbete är denna tendens påtaglig, och ett bifall till Kungl. Maj:ts förslag i detta avseende skulle ställa ett synnerligen stort antal arbetstagare inom olika arbetsområden utanför lagens tillämplighet. Till det yrkande om förkortning av kvalifikationstiden, som avgivits i särskild motion av hr Sundström i Skövde m. fl., uttala vi vår fulla anslutning. Då emellertid denna fråga ändock i anledning av ovan berörda motion blir föremål för riksdagens prövning, anse vi ej skäl föreligga för särskilt yrkande därom.

Med stöd av ovanstående motivering få vi sålunda hemställa att riksdagen måtte besluta,

att 6 § i Kungl. Maj:ts proposition nr 286 med förslag till lag om semester måtte erhålla följande ändrade lydelse:

Arbetsgivaren — — — lantushåll. Med avseende på nämnda arbetstagare skall dock iakttagas, att minst hälften av antalet semesterdagar skall utgå i ett sammanhang, så framt icke överenskommelse om annan ordning träffas med arbetstagaren.

Semestern — — — hamn

samt att 10 § i föreliggande lagförslag måtte helt utgå.

Stockholm den 11 maj 1938.

Eskil Eriksson

i Sandby.

Axel Johansson.

Karl Falk.

A. Hermansson.

Axel Landgren.

Bertil Andersson,

Gust. Larsson

Surahammar.

i Julita.

Allan Andersson.

G. E. Holm.

Alfred Andersson,

Munkaljungby.

